

OBZORY

Časopis pro křesťanskou kulturu a konzervativní politiku

ipes

Květen 2009

č.2

Ročník 5

Jan Kasal: Úvodní slovo • Michal Pehr: Satelitní organizace v dějinách křesťanské politiky v českých zemích • Petr Ducháček: Kdo dává sportu smysl? • Václav Roubal: Cíle Sdružení křesťanských seniorů České republiky • Jakub Kříž: Mladí křesťanští demokraté • Marie Jílková: Sdružení žen KDU-ČSL • Alois Anton: Křesťanská odborová koalice • Marie Jílková: Institut politických a ekonomických studií • Jaroslav Hulák: Evropská akademie pro demokracii

Vážení a milí čtenáři,

do rukou se Vám dostává letošní druhé číslo Obzorů. Stává se tak v nelehké době, kdy se bude rozhodovat o další existenci strany. Jeho obsah jsme se možná pro někoho překvapivě rozhodli věnovat spřáteleným organizacím, které po celou dobu tvoří nedílnou součást naší politiky. Tyto organizace měly pro nás vždy zásadní úlohu. Získávaly potencionální příznivce a voliče lidoveckému hnutí a vytvářely to, čemu se říká pevné voličské jádro. A nejen to, křesťanská politika získávala z tohoto prostředí také důležité podněty pro svoji činnost. Zvláště dnes, považuji spolupráci s těmito organizacemi za velmi důležitou. Potřebujeme překlenout rozpory, zkonsolidovat se, ujasnit si priority, nabídnout občanům smysluplný program v nelehké době a hlavně získávat nové příznivce. Jedna z možných cest je právě v užší spolupráci s našimi partnerskými a spřátelenými institucemi.

Přeji všem čtenářům, aby jim toto číslo přineslo kromě poučení i potřebné a zajímavé informace

Srdečně Váš

Jan Kasal

Obsah čísla 2/2009

Jan Kasal:	Úvodní slovo	3
Michal Pehr:	Satelitní organizace v dějinách křesťanské politiky v českých zemích	5
Petr Ducháček:	Kdo dává sportu smysl?	13
Václav Roubal:	Cíle Sdružení křesťanských seniorů České republiky	15
Jakub Kříž:	Mladí křesťanští demokraté	19
Marie Jílková:	Sdružení žen KDU-ČSL	21
Alois Anton:	Křesťanská odborová koalice	24
Marie Jílková:	Institut politických a ekonomických studií	26
Jaroslav Hulák:	Evropská akademie pro demokracii	28
	Informační zdroje ke křesťanské politice na internetu	30
	Nové knihy	31

Satelitní organizace v dějinách křesťanské politiky v českých zemích¹

Michal Pehr

Spřízněné, zájmové nebo také satelitní organizace hrály u nás v dějinách křesťanské politiky zásadní úlohu. Důvodů proč tomu tak bylo, byla celá řada. Jejich význam byl patrný již od samého počátku organizování politického katolicismu, kdy první katolické politické strany vznikly právě z těchto nejrůznějších spolků. V husté síti spolků se také odrážela velká organizační volnost katolického hnutí. V Čechách a na Moravě vedle sebe vznikaly podobné spolky, které společně spolupracovaly, ale jen výjimečně se centralizovaly na celonárodní úrovni.

Už ve 40. letech 19. století byly zakládány první katolické spolky, které neměly vyhraněně náboženský charakter, ale poskytovaly svým členům řadu aktivit v sociální, charitativní, kulturní a vzdělávací oblasti. Tyto postupně vznikající nejrůznější spolky (např. Jednota katolických tovaryšů) vytvářely podhoubí pro vznik politického proudu, ke kterému došlo v 90. letech 19. století.

Na přelomu 19. a 20. století vzniklo postupně několik politických stran. Tyto spřízněné strany se pak po první světové válce sloučily v roce 1919 v jednu politickou stranu tj. Československou stranu lidovou, která s určitými obměnami působí až do dnešních dnů.

Mimo stranu ovšem zůstala zachovaná bohatá síť nejrůznějších spřízněných organizací. V této husté síti spolků byla vždy spatřována síla politického katolicismu a patřilo to mezi přednosti tohoto hnutí. Bylo příznačné, že členství v těchto organizacích bylo mnohdy velmi volné a nikdy neplatilo, že členy těchto organizací musí být pouze členové strany. Tyto organizace, tak postupně získávaly potencionální příznivce a voliče lidoveckému hnutí a vytvářely to, čemu se říká pevné voličské jádro. A nejen to, lidovci a politický katolicismus z tohoto prostředí také získávaly důležité podněty pro svoji činnost.

Většina těchto spolků vznikla ještě před vznikem Československa. Velké množství těchto spolků, které vznikly v průběhu dlouhé více jak stoleté existence křes-

¹ K dějinám těchto organizací blíže viz Petr Fiala a kol.: Český politický katolicismus 1848–2005. Brno 2008. Problematice vývoje těchto organizací se dlouhodobě věnuje ve své tvorbě též Jana Burešová, Pavel Marek a Miloš Trapl. Srovnej např.: Jana Burešová: Proměny společenského postavení českých žen v první polovině 20. století. Olomouc 2001; Pavel Marek: Český katolicismus 1890–1914. Olomouc 2003 a Miloš Trapl: Československá strana lidová 1918–1938. Praha 1990. Mimo odbornou literaturu jsou zájemci odkázáni na studium dobového tisku a archiválií. Velmi cení je v tomto ohledu vedle stranického archivu např. archiv křesťanských odborů, který je uložen ve Všeodborovém archivu v Praze.

řanské politiky u nás je možné v zásadě rozdělit podle zaměření své činnosti a podle svého určení do několika skupin. Byly tu jednak silné mládežnické a ženské spolky. Zvláštní úlohu hrály tělocvičné hnutí. Mimo tuto skupinu pak stály odborové hnutí a různé profesní a zájmové složky.

Případné čtenáře prosím, aby uvedený text braly pouze jako informativní přehled o šíři těchto organizací a pro zájemce o hlubší studium uvádím další literaturu a prameny.

Ženské spolky

Ženské organizace byly nejsilnější satelitní organizací. Bylo to jistě i způsobeno i tím, že ČSL měla ve svých řadách na rozdíl od ostatních politických stran nezvykle vysoký podíl žen (kolem 50%). Lidovci v době první republiky měli několik ženských spolků. Nejdůležitější roli hrál **Svaz katolických žen a dívek z Moravy, Slezska a Hlučínska**, který působil od roku 1924 na Moravě a v roce 1929 měl přes 130 000 členek. Moravský svaz vedla Františka Menšíková. Podobná organizace vznikla i v roce 1925 v Čechách pod názvem **Svaz katolických žen a dívek Republiky československé**, kterou vedla jediná senátorka za Československou stranu lidovou Augusta Rozsypalová a po její smrti patřila mezi hlavní reprezentantky tohoto hnutí Emílie Schmutzerová a Petronila Klingerová. Ústředí tohoto svazu mělo sídlo v Praze na Národní třídě č. p. 6.

Katolické ženské hnutí se snažilo propagovat a uchovat tradiční postavení ženy ve společnosti. Ve stanovách moravských katolických žen a dívek v roce 1926 byly uvedeny tyto úkoly: „Bojovat proti občanskému manželství, proti rozluce manželství, proti nevěrecké škole, proti nevěrecké a křesťanským mravům se přičítající literatuře a novinám, proti neřesti a zločinům, které hanobí manželství a mateřství a dělají z něho cestu do pekla. Bojovat proti nevázanosti ve styku obojího pohlaví a dalším jevům tzv. moderního života. Žena katolička nechce být pokládána za ženu moderní neboť moderní žena je ta, co zahodila víru a mravy křesťanské.“²

Ve své praktické činnosti se soustřeďovali tyto ženské spolky na různé oblasti. Jednalo se především o charitativní oblast. Organizovaly humanitární sbírky na pomoc hladovějícím a to nejen v rámci Československa ale i celého světa. Pečovaly o sirotky. Pořádaly dobročinné bazary, ale také nejrůznější kurzy vaření, šití a domácích dovedností. Aktivní byly ovšem i na poli osvěty: organizovaly divadelní představení, koncerty, řečnické kurzy a řadu různých přednášek. Mimo to se podílely na přípravě řady poutí, podporovaly mnohé bohoslovce atd.

Mimo to ovšem zasahovaly i do politického dění. Organizovaly petice. Protestovaly proti mnohým změnám, které byly většinou v souvislosti s bojem o postavení katolíků v novém státě. Mimo to ovšem zásluhou lidoveckých ženských spolků byly

² Jana Burešová: Proměny společenského postavení českých žen v první polovině 20. století. Olomouc 2001, s. 236

například sjednoceny podmínky pro zaměstnávání služebnictva. Některé velké protesty dnes ovšem působí až úsměvně, jako například, když lidovecké ženy protestovaly v roce 1932 proti novým bankovkám, kde podobiznu prezidenta Masaryka obklopovali nahé ženy v podání Maxe Švabinského. Lidovecké ženy protestovali formou petice, aby bankovky byly staženy s oběhu a nahrazeny novými, které by neurážely „mravní cit obojího pohlaví“.

Lidovecké ženy měly velmi nízké členské příspěvky. Členky platily 3 koruny ročně, přičemž většinu práce prováděly členky nadšeně a obětavě bez jakéhokoliv nároku na honorář. Bylo všeobecně zavedenou praxí, že členkám bylo propláceno pouze cestovné na schůze, které se většinou konaly v neděli odpoledne a toto odpoledne věnovali „svazové práci“.

Prvorepublikové katolické spolky navazovaly na Křesťansko-sociální spolky paní a dívek. Zakladatelkou těchto spolků byla Aloisie (Hermenegilda) Jiroušková, která 29. 6. 1897 stála společně s P. Antonínem Hoffmannem, Václavem Dvorským a Marií Schwarzovou u kolébky **Spolku křesťansko-sociálních katolických paní a dívek** v Praze a stala se jeho první jednatelkou. Tato žena byla pověstná velkou odvahou, kterou projevila především na začátku roku 1897, kdy byla ochotná jít na schůzi socialistických žen obhajovat zásady katolického učení. Při jejím vystoupení došlo k bouři socialisticky orientovaných žen. Schůze musela být přerušena a Aloisie Jirouška opouštěla zasedací síň pod ochranou dohlízejícího komisaře.

Postupně se tyto spolky rozrůstaly po celém království a v roce 1912 vytvořily tyto spolky **Svaz katolických ženských spolků**. Předsedkyní této zastřešující organizace byla zvolena hraběnka Zdeňka Lobkowicová.

Během své existence vydávaly ženské organizace několik periodik. Byly to: *Československá žena*, což byl čtrnáctideník, který vycházel v Praze v letech 1923–1935. V roce 1936 byl tento čtrnáctideník přejmenován na *Katolickou ženu* a vycházel až do roku 1942, kdy byl nacisty úředně zakázán. Na Moravě pak ženy vydávaly nejprve v Brně v letech 1919–1927 týdeník *Moravská žena*. Spolu s tímto týdeníkem vycházel na Moravě ještě týdeník *v letech 1919–1941 Křesťanská žena*. Pro rodinu pak byly určeny časopisy *Šťastná rodina* (čtrnáctideník vycházející v Praze 1923–1932) a *Dětská neděle* (vycházející v Praze nepravidelně, 1935–1940).

Tyto časopisy byly většinou zaměřeny na ženské zájmy a starosti jako byla móda, vaření a výchova dětí. Pravidelně byly uveřejňované módní hlídky, které radily ženám co si mají vzít na sebe či případně co si mají uplést a ušít. Zvláště oblíbené byly stříhové přílohy nebo rady na praktické postupy v domácnosti a při vaření. Čtenářky pochopitelně zde nacházely i řadu reklam na zboží pro hospodyňky. Časopisy také obsahovaly oblíbené romány na pokračování, přičemž příběh měl zpravidla nábožensko-sociální podtext. Byly to často srdceryvné příběhy působící na city čtenářek. Hlavní hrdinkou bývala zpravidla chudá žena, matka více dětí, která trpěla pod zlým, tyranským manželem, který tíživou situaci rodiny často řešil

alkoholem. Žena v podání těchto příběhů neztrácela víru a přes všechna protivenství se dokázala vzchopit a neztratit víru a udržet celou rodinu pohromadě. Velmi často byly také uveřejňovány příběhy řadových sester, zážitky s misíí a tak podobně.

Lidovecké (katolické) ženské organizace přečkaly rozpuštění strany na podzim 1938 a jejich činnost byla přerušena až v průběhu okupace na základě příkazu nacistických úřadů.

Mládežnické hnutí

Podobně jako ženské hnutí hrálo důležitou roli i mládežnické organizace. Studujeme-li životní osudy většiny křesťanských politiků pak přijdeme na to, že svoji aktivitu začínali jako členové mládežnických organizací. Mládežnické organizace pořádaly řadu nepolitických aktivit-sportovního ale i populárně naučného a kulturního charakteru.

Nejsilnější organizací bylo **Sdružení (vesnické) katolické Omladiny**. Omladina byla nejstarší mládežnickou organizací a měla své organizace jak v Čechách tak na Moravě. Za první republiky vznikla také takzvaná **Mladá generace ČSL**. Tuto organizaci založil v roce 1929 významný český politik Jan Jiří Růckl a stal se jejím předsedou nebo jak se tehdy náčelníkem. Organizace byla na rozdíl od Omladiny spíše pravicovější orientace. Mladá generace začala vydávat mimo jiné časopis *Třetí generace*. Časopis vycházel v Praze jako čtrnáctideník v letech 1930–1940. Mimo to vydávali lidovečtí mládežníci časopis *Naše omladina a Jitro*.

Vedle těchto organizací je nutné připomenout katolický skauting, s nímž vedení lidové strany udržovalo úzký kontakt. Poslední větší mládežnickou organizací byl **Klub lidových akademiků**. V této organizaci se shromažďovali především vysokoškolští studenti. Tato prvorepubliková organizace sehrálo obrovskou úlohu po roce 1945, kdy došlo k jejímu znovuoobnovení a ve změněných poměrech poválečného Československa to byla jediná nesocialistická organizace vysokoškolských studentů. Z klubu se pak stala masová organizace, která po únoru 1948 patřila mezi nejpronásledovanější organizace vysokoškolského života, a členství v této organizaci byl důvodem často pro veliké perzekuce

Název Klub lidových akademiků byl odvozen od Lidové akademie, což byla organizace, která byla založena v Praze v roce 1923 a později i v Brně (1926). Tato organizace měla být protiváha kulturních a vzdělávacích institucí, které měly ostatní strany (například socialisté měli Dělnickou akademii). Cílem této organizace bylo sdružovat, vzdělávat a informovat katolickou a lidoveckou inteligenci. Lidová akademie pořádala řadu přednáškových cyklů, odborných exkurzí, jazykových kurzů a podobně. Velmi rozšířené a oblíbené byly také tzv. Politické školy, kde se předávaly poznatky o politické (agitační) práci širokému okruhu členů a příznivců strany. V roce 1936 provedla Lidová akademie velkou reorganizaci svého ústředí a zřídila řadu sekcí (např. sekce katolických spisovatelů, sekce výchovy veřejných

pracovníků, sekci školství a výchovy atd.) Tyto sekce se pak snažily ve zvýšené míře pracovat ve své oblasti. Jednou z důležitých sekcí byla též Liga proti komunismu a novopohanství, která se snažila osvětovou činností bojovat proti nebezpečí komunismu a nacismu.

Vedle Lidové akademie se katolická (lidovecká) inteligence soustřeďovala i kolem nakladatelství **Vyšehrad**, které založil v roce 1934 Msgre. Bohumil Stašek. Nakladatelství se díky svým reprezentantům (Ladislav Kuncíř, Bedřich Fučík a další) stalo přirozeným centrem katolické inteligence a uznávanou institucí v rámci naší společnosti.

Tělovýchovné organizace

Další významnou složkou lidoveckého hnutí byly tělovýchovné organizace. V době první republiky bylo běžné, že každá politická strana měla svoji tělovýchovnou organizaci a lidovci nebyli výjimkou. Jejich tělovýchovná organizace se jmenovala **Orel** a tato organizace byla budována jako jistá protiváha Sokola, který se zpočátku vyznačoval ostrým protináboženským kurzem. Orel patřil mezi nejdůležitější a nejsilnější složky strany. V roce 1929 měl 29 žup a sdružoval přes 100 000 členů. V čele Orla stál ve funkci starosty Msgre. Jan Šrámek. Orel kromě působení v tělovýchovné oblasti se podílel i na pořádání procesí, poutí ale i přednáškové a kulturně osvětové činnosti. Mezi nejvýznamnější orelské akce patřily pravidelné orelské slety (například v Brně 1922). Mimo to se orlové také velkou měrou podíleli na uspořádání svatováclavských slavností (1929) a velmi mohutně působilo i vystoupení Orlů na Katolickém sjezdu v roce 1935.

Význam této organizace se potvrdil i v průběhu druhé světové války, kdy řada členů orelských jednot se zapojila jak do domácího, tak do zahraničního odboje. Orel jako jedna z mála organizací byla obnovena i po druhé světové válce. Činnost této organizace se slibně rozvíjela, což komunisté velmi těžce nesli. A tak není divu, že po únorovém puči v roce 1948 byla Orelská organizace oficiálně zrušena. K velké cti této organizace patří, že to byla v podstatě jediná organizace, která byla schopna se postavit komunistům na odpor. Známa je v tomto ohledu svatohostýnská pouť v létě 1948, která je považována za jeden z posledních projevů svobodné vůle občanů po únoru 1948. Řada Orlů byla za svoji statečnost odsouzena k vysokým trestům. Mnozí se museli v krátké době po druhé zachránit útekem do exilu, kde orlové vytvořili řadu orelských jednot v zahraničí. O životnosti této myšlenky svědčí i to, že po listopadu 1989 došlo k znovuoobnově činnosti Orla.

Odborové a zemědělské organizace

Z dalších organizací hrály nejdůležitější roli odborové a zemědělské organizace. Politické odborové organizace hrály v době meziválečného Československa důležitou roli. Každá strana si vytvářela své odbory a ty se snažily zabezpečit svým

členům pokud možno co nejvíce výhod (podpory v nezaměstnanosti, v době nemoci atd.). Československá vláda obecně tyto stranické odbory finančně podporovala v rámci gentského systému. Výše podpory se odvíjela podle počtu členů v daných odborových organizacích, což bohužel mnohdy vedlo ke zkreslování počtu členů. Tyto smutné snahy postihly i lidovecké odbory v době kdy je vedl Antonín Čuřík.

Katolické odborové hnutí bylo po vzniku Československa zorganizováno do jednotné **Říšské československé všeodborové komise křesťansko-sociální**, která měla své sídlo v Brně na Nové ulici. Její součástí bylo i pražské **Ústředí křesťanských odborových organizací**.

Předsedou brněnského ústředí byl Šrámek, generálním tajemníkem byl pak Antonín Čuřík. V čele české ústředí stál dlouholetý lidovecký poslanec Václav Košek a později i Alois Petr, který se po únoru 1948 propůjčil ke spolupráci s KSČ.

Ve dvacátých letech byla volnou součástí brněnského ústředí i slovenská katolická odborová ústředna a německá křesťanskosociální centrála se sídlem ve Svitavách. O síle lidoveckého odborového hnutí vypovídají údaje o počtu členů. V roce 1927 bylo na Moravě organizováno v lidoveckých odborech 19 svazů s téměř 50 000 členů a v Čechách bylo sedm svazů s 16 000 členů. Nejsilnější byly textilní, hornické a všeodborové svazy. Jednotlivé odborové svazy usilovaly nejen o zlepšení postavení svých členů, ale organizovaly i řadu dalších akcí, přednášek a kurzů.

O činnosti těchto organizací si můžeme udělat z jejich tiskovin. Byl to například časopis *Budoucnost* (Brno, 1904–1938); čtrnáctideník *Hlas křesťanských (lidových) železničářů* (Praha, 1927–1939); týdeník *Lidová unie*, později též *Naše zájmy* (Praha, 1923–1928); *Lidová unie* a od roku 1925 *Naše zájmy* byly tiskovým orgánem Lidového svazu státních zaměstnanců v Československu. Dalšími časopisy byly týdeník *Nový věk* (Praha, 1927–1941); měsíčník *Obrana práce* (Brno, 1929–1941); měsíčník *Práce* (Praha, 1904–1930); měsíčník *Textilní dělník* (Praha, 1921–1930); měsíčník *Poštovní zaměstnanec* (Praha, 1929–1938); měsíčník *Věstník Svazu katolického úřednictva a zřízenectva* (Brno, 1927–1929) a čtrnáctideník *Věstník katolického učitelstva československého* (Praha, 1919–1941). V roce 1929 došlo uvnitř lidovecký odborů ke krizi, která byla způsobená vystoupením Antonína Čuříka ze strany. Čuřík větší část odborářů strhnul na svoji stranu. Ve volbách však v podstatě neuspěl a jeho hnutí postupně zaniklo. ČSL tak byly nucena si vytvořit znovu své odbory, které postupně dosáhly své někdejší síly. V roce 1938 měla tato nová ústředna 18 odborových svazů s téměř 50 000 členy.

Mimo tyto odborové organizace pak stály organizace katolických duchovních, úředníků a zřízenců, učitelů atd. Lidovecké učitele reprezentoval **Spolek katolických učitelů** založený v roce 1923 J. M. Kadlčíkem. Po jeho smrti ho řídil Josef Vičánek. Vedle tohoto spolku existoval ještě **Spolek katolických profesorů československých**, který vzniknul v roce 1932. Úředníky reprezentoval **Svaz katolic-**

kého úřednictva a zřízeníctva. V jeho čele stál významný novotomistický filozof Josef Kratochvil. V Čechách pak existovaly podobné organizace **Unie úředníků a zřízenců strany lidové** (založena 1919) a **Lidový svaz státních zaměstnanců** (založen 1924). Katolické duchovní reprezentoval **Klub katolického duchovenstva v ČSL** a řada lidoveckých katolických duchovních se také angažovala v **Kněžské nemocenské pokladně**, která měla sídlo v Přerově.

Poslední velkou skupinou byly zemědělské organizace. Největší a nejvlivnější organizací byl **Svaz katolických zemědělců**, který se v roce 1922 přejmenoval na **Svaz lidových zemědělců**. V jeho čele stál především dlouholetý lidovecký politik Josef Šamalík. Zájmy malých zemědělců reprezentoval i **Svaz lidových Otčin domkářů a malozemědělců**, v jehož čele stál Alois Kaderka, který ovšem pro své neuspokojené politické ambice se v roce 1924 rozešel s ČSL a pokoušel se vytvořit novou stranu, ovšem bez jakékoliv úspěchu. Podobně jako další lidovecký zemědělec Cyril Antoš, který se rovněž pokoušel si vytvořit svojí politickou stranu. V Čechách fungovala obdobná organizace pod názvem **Hospodářské sdružení českých křesťanských zemědělců**.

Mimo zemědělské organizace musíme také zmínit hospodářská družstva a jednotlivé další organizace, které hájily zájmy určitých zemědělských složek. Z této skupiny bych především zmínil spolky pěstitelů brambor a cukrové řepy (**Říšské sdružení řepařů v ČSR** v čele s předsedou lidoveckým senátorem Tomášem Dytrychem). Hospodářská družstva nejružnější katolické záložny pod vedením ČSL vznikaly na řadě především venkovských míst českých zemích. Vstupem do těchto družstev získávali členové řadu výhod především při běžných nákupech. Tyto družstva se pak sjednocovali v Čechách do Svazu hospodářských družstev Československých a na Moravě do **Ústřední jednoty českých hospodářských společenstev úvěrních**.

Mimo to existovala ještě celá řada dalších organizací volně přidružených k ČSL. Byly to většinou profesní organizace (např. Svaz lidových živnostníků československých, který vydával v letech 1920–1926 Brně časopis *Živnostenský buditel československý* Ústřední jednotu československých legionářů a podobně).

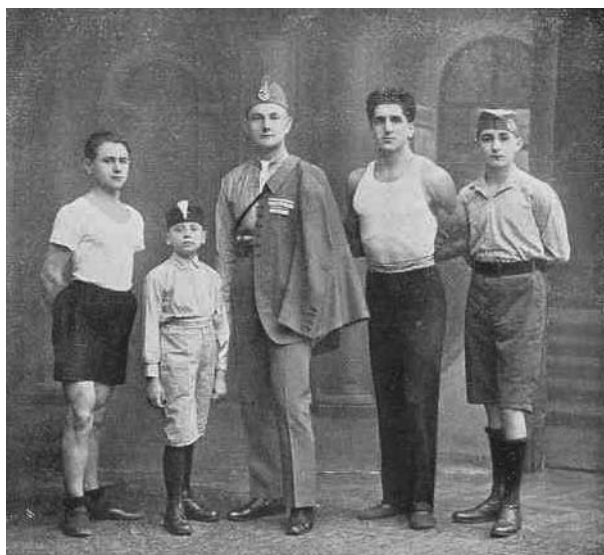
Úzká spolupráce a to zůstalo zachováno, až do dnešních dnů byla také s řadou charitativních organizací. Nejužší spolupráce byla v tomto ohledu s Katolickou charitou, která byla organizována podle diecézí a během dvaceti let první republiky organizačně zakotvila velkou část farností. Ve vedení těchto organizací najdeme řadu aktivních lidovců. Výsledky činnosti byly obdivuhodné. Po celé republice vznikaly katolické sirotčince, chudobince, nemocnice, studentské koleje a domovy, dělnické ubytovny atd. Charitativní činnost byla rozsáhlá a mnoho jedincům pomohla vyřešit jejich obtížnou existenci. Mimo charitu pak lidovci spolupracovali ještě s řadou formálně nepolitických spolků (např. Apoštoláty Cyrila a Metoděje, Mariánské kongregace, Armáda sv. Kříže a řady katolických spolků).

Většina těchto organizací přežila sice rozpuštění strany na podzim 1938, ale zanikla v průběhu nacistické okupace. Po osvobození už nedošlo k obnovení řady organizací. Katolické odbory se například staly součástí ROH anebo další organizace se obnovily ale už jako pevná organizační část strany. Odpovídalo to všeobecné náladě dané doby, která usilovala o centralizaci a zjednodušení. Zlatý věk spolků a organizací tak skončil. Krátké období relativní svobody se definitivně uzavřelo únorem 1948, kdy se pro nový totalitní režim stala jakákoliv spolková činnost podezřelá a byla zcela záměrná snaha všechny spolky centralizovat, dostat pod kontrolu anebo ještě lépe zlikvidovat.

Po roce 1989 dochází uvnitř lidoveckého hnutí k postupné obnově některých spolků. Začaly vznikat například Kluby křesťanské mládeže atd. O současné činnosti těchto partnerských organizací informují pak jednotlivé další články. Na činnost Lidové akademie navazuje **Evropská akademie pro demokracii a IPES**. Ze starých organizací byl obnoven Orel. Svoji působnost obnovily odbory a ženy si znovuvytvořily **Sdružení žen KDU-ČSL**. Velmi aktivní je také sdružení křesťanských seniorů

Titulní strana z propagační publikace o činnosti meziválečného Orla

Ukázka cvičebních úborů mužů v orelských jednotách

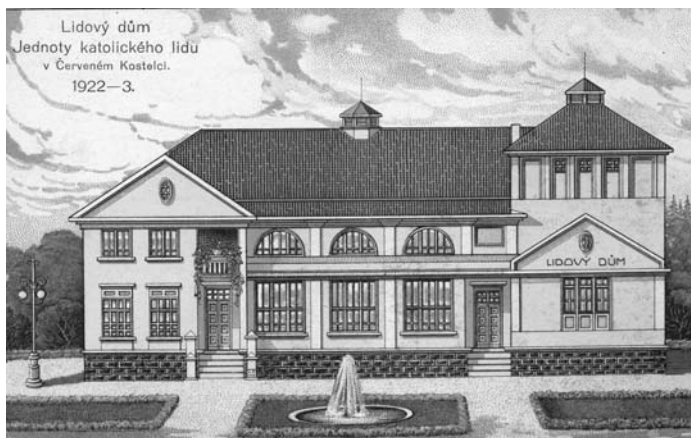
Ukázka cvičebních úborů žen v orelských jednotách

Pohlednice ze Svatováclavských dnů Orelstva v roce 1929

Šťastná rodina. Alegorický vůz z předvolební kampaně v roce 1925 v Praze. Satelitní organizace se za první republiky výraznou měrou podílely na průběhu předvolebních kampaní

Během první republiky vyrostly na řadě míst naší země tzv. lidové domy, kde se scházela nejen ČSL ale i satelitní organizace

Fotografie ze prvorepublikových sjezdů lidovecké mládeže

Fotografie z lidoveckého sjezdu mládeže v roce 1947, který se stal jednou z posledních velkých demonstrací demokratů proti nadcházejícímu nebezpečí komunistické totality

Kdo dává sportu smysl?

Petr Ducháček

Pokud vám při položení si otázky v nadpisu vyvstal na mysli Orel, jste jistě tím pravým vyznavačem **hodnot fair-play** nejen ve sportu, ale i v ostatních činnostech veřejného života. Orel totiž právě takové hodnoty ve společnosti zastává. Toto občanské sdružení je moderní organizací, jejímž cílem je především výchova mladých lidí a dětí prostřednictvím sportovních, kulturních i duchovních aktivit.

Sportovci v Orlu se primárně nevěnují vrcholovému sportu, nýbrž sportu pro radost a pro zdraví. Styl našich soutěží vede k férovému sportování, přičemž nám nejde o vítězství za každou cenu.

Orel je velmi pružnou organizací a rozhodně má co nabídnout. Hrajeme moderní a **atraktivní sporty** – florbal, hokejbal nebo třeba plážový volejbal. V našich orlovnách si můžete zahrát bowling, či squash, vyzkoušet veslařský trenažér, spinning či lezeckou stěnu.

Kromě sportu se zabýváme i **kulturními aktivitami**. Pořádáme hudební festivaly, kterých se mohou účastnit i neprofesionální soubory. Nedávno jsme se mohli pyšnit reprezentativním krojovým plesem, na který se nás sjelo na šest stovek. Z výchovných aktivit organizujeme například pracovní kempy pro řečnický trénink, který se hodí nejen pro orelské recitační soutěže, či divadlo. Založili jsme rovněž Orelskou akademii, ve které budeme vzdělávat naše trenéry a činovníky.

Za zmínku rozhodně stojí i **duchovní stránka** naší činnosti. Ta nespočívá v modlitbách před každým sportovním zápasem, nýbrž v krátké promluvě a zamyšlení nad poutivou hrou a uměním nejen vyhrát. Snažíme se, aby i naše duchovní akce byly zážitkem pro každého. Na tradiční Svatohostýnské pouti nikdy nechybí sportovní program. Loni jsme navíc uspořádali i tábor pro mládež.

Rodinná atmosféra provází rovněž i naše jednání. Nesnažíme se o žádné nečestné praktiky. Aktivně se zapojujeme do českých i evropských sportovních struktur. U nás jsme členy Vsesportovního kolegia a máme svého zástupce také v Českém olympijském výboru. Na mezinárodním poli jsme dlouholetým členem mezinárodní sportovní federace FICEP. Letos jsme dokonce pořádali kongres FICEP, kde jsme naši organizaci předvedli v tom nejlepší světlo.

V roce 2009 oslavíme sto let od svého založení. Nebude to pro nás žádný zlom, nýbrž příležitost pro rekapitulaci a prezentaci úspěchů – **250 jednot po celé republice, téměř 18 000 převážně mladých členů, desítky opravených orloven, 63 aktivně vykonávaných sportů**. Předposlední srpnový víkend, 21. a 22. srpna, uspořádáme v Kroměříži velkou oslavu. Na své si přijdou všechny věkové skupiny. Těšíme se nejen na naše členy, ale i na fanoušky a příznivce.

Po sto letech existence se máme za čím ohlížet. Za dlouhou řádku let od doby, kdy jsme vznikli, jsme si zažili mnoho útrap. Naši činnost nejprve přerušila I. světová válka, pak II. světová válka a do třetice to byla komunistická diktatura, které naše hodnoty nebyly pochutí. Když jsme se proti jejich vládě v roce 1948 ozvali, bylo uvězněno osmnáct členů našeho vedení na celkových sto padesát jedna let.

Z řad Orla vyšla i řada hrdinů českých dějin, na které jsme právem pyšní. Řadí se mezi ně například exilový premiér Šrámek, vykonavatelé atentátu na Reinharda Heydricha Kubiš s Gabčíkem, či vedoucí orelského odboje proti nacismu Vojtěch Jílek.

Zaujala Vás činnost Orlů a chcete o ní vědět více? Získejte o nás více informací prostřednictvím našeho časopisu či webu – www.orel.cz. Naleznete tam i návod, jak se stát jedním z nás.

Kontaktní adresa:

Orel o.s., ústřední sekretariát,
Pellicova 2c, 602 00 Brno,
tel.: 543 244 884; fax 543 244 882;
email: ustredi@orel.cz; www.orel.cz

Cíle Sdružení křesťanských seniorů České republiky

Václav Roubal

Naše seniorská organizace Sdružení křesťanských seniorů vznikla v roce 2000 a navázala na činnost klubů seniorů, utvářejících se při farních společenstvích v charitních zařízeních a v klubech seniorů v jednotlivých místních společenstvích. Před tímto datem seniorské hnutí má po roce 1989 za sebou různé etapy svého utváření. V prvních svobodných volbách v roce 1990 dokonce vznikla politická strana důchodců, jejíž vedení bylo v rukou dřívějších politických struktur z doby socialismu. Náplň jejího programu se opíral o fenomén společného zájmu důchodců, spočívající především v zajištění odpovídajícího hmotného postavení důchodců ve společnosti. Toto hnutí nemělo výrazné ideové zaměření a nebylo by úspěšné, kdyby se prezentovalo ve společnosti myšlenkami odmítnutého pojetí komunistických a socialistických hesel, navíc deformovaných diktaturou jedné strany, jež bylo v zcela nedávné minulosti politickým přesvědčením části vedoucích funkcionářů této nově ustavené politické strany. Ve volbách tato strana nezískala potřebný počet hlasů, aby mohla vstoupit do parlamentu a sehrávat tak určitou politickou roli v duchu svého programu. Po tomto neúspěchu v politickém životě přistoupili zakladatelé a příznivci této strany k utváření zájmových seskupení seniorů a tak byly vytvořena občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti, jako je dosud Život 90, Svaz důchodců ČR a další občanská sdružení místního, nebo nanejvýše regionálního charakteru. Je ovšem třeba vzít v úvahu, že velká část seniorů v té době nejevila zájem o jakoukoliv organizovanost, právě pro zprofanování této organizovanosti v době totality a zneužívání této organizace cílům jejich představitelů, pokud byly členy vedoucí politické síly ve státě, tj. KSČ. Za této situace bylo žádoucí, aby senioři České republiky, kteří nebyli zastánci předchozích politických struktur za doby tzv. socialismu a ve svých seskupeních, nazvaných často kluby seniorů, při farních a charitních zařízeních, uplatňovali ve své aktivitě nejen zájmy na zlepšení sociálního postavení seniorů ve společnosti, ale i pojetí života, které se opíralo o křesťanské tradice společnosti. Náznaky tohoto přístupu byly již v době totality, kdy zejména starší občané využívali možnosti setkávání se v rámci nekomunistické části politických struktur, tj. jako příslušníci národní frontové strany, ČS strany lidové, která ve své politice státní a správní byla podřízena doktríně socialismu, na níž pro její správné vymezování a uplatňování měla patent pouze vedoucí složka ve společnosti, komunistická strana ČSR. Nicméně však byla dána možnost se setkávat a shromažďovat na akcích tehdejší ČSL. Toho bylo plně využíváno k účelům

zcela pozitivním, např. pod záštitou místní organizace ČSL pořádali senioři náboženské poutě na významná a oblíbená poutní místa v ČSR s náplní, která neměla nic společného s politikou, tím méně s politikou prosazovanou vedoucí politickou složkou ve státě ČSR. Tato možnost, kdy vysloveně obsahem organizované pouťi byly pohnutky víry a nikoliv politiky, ba naopak účastníci se navzájem mohli posilovat při svých setkáváních ve svém od socialismu tak diametrálně odlišném názoru na život a společenské uspořádávání, přispěla pak po obnově svobody a demokracie, aby tato aktivita seniorů ve svobodných poměrech mohla přinést své pozitivní plody. Jak už to ovšem bývá, získání svobody poskytuje také možnost rezignace na třeba právě poutní aktivity, protože už zde nepůsobí moment vzdoru a odporu. Člověk se může oddat ve svobodě svému pohodlí, neboť se nepotřebuje vymezovat se svými názory, které mu již nikdo se nesnaží brát, nebo dokonce jej za ně perzekuovat. Tento stav určité nečinnosti, nebo vychutnávání svobody trvá, popravdě řečeno, do dnešní doby. Zejména ti, kteří v době útlaku byli vyprovokováni k aktivitám výše zmíněným, ve vzdoru proti režimu, jestliže totalitní režim pomínil, a nastaly svobodné poměry, zůstávají často v podmínkách svobody nečinní v představě, že to podstatné je pádem totality vyřešeno. Zdá se, že uniká pozornosti velké části této skupiny občanů ČR, že právě i některé liberální a agnostické přístupy k životu (např. k ochraně života od samého počátku, ochraně manželství a rodiny), mají vyvolávat v lidech orientovaných na tradiční hodnoty žádoucí obranné reflexy, tj. vytvářet ve společnosti alternativy jednání odpovídající těm hodnotám, které považovali za doby totality za ohrožené. Právě úkolem ustaveného Sdružení křesťanských seniorů je využít podmínek svobody k aktivitám, ve kterých bude zdůrazňováno ze strany seniorů, že se nechtějí jen ptát, co společnost pro ně udělá, a co by měla udělat, ale spíše se ptát co senioři mohou pro společnost sami udělat. Zde pak vznikají otázky, co společnost může očekávat od seniorů. Jejich postavení ve společnosti napovídá, že mají vnášet do společnosti přínos svých pozitivních zkušeností a hodnot. Tyto hodnoty jsou dány skutečností, že v naší zemi bylo již v devátém století přineseno věrozvěsty poselství evangelia. Tento fakt má význam nejen pro oblast morálního života společnosti, ale je třeba, aby byl uvědomován i v oblasti ekonomie v rozvoji solidarity a pojetí nadnárodní sounáležitosti lidského rodu. Tady je třeba vidět kořeny pro důvody spojené Evropy, tak jak je pociťovali zakladatelé EU, Maurice Schumann, Konrád Adenauer a Alcide de Gasperi. Domnívám se, že především úkolem křesťanských seniorů, aby rozeznávali priority hodnot právě díky své životní zkušenosti a tyto priority uměli prezentovat společnosti jako hodnoty, které nutně musí i mladým generacím přinášet prospěch, a to nejen hmotný, ale především také v oblasti mravní a etické.

Křesťanští senioři ČR se proto dovolávají vždy těch dokumentů, které mají na zřeteli solidaritu národní i nadnárodní, solidaritu se slabými a hendikepovanými, úctu k životu od jeho početí až do přirozené smrti člověka. Často se nám zdá, že

jakkoliv tyto myšlenky jsou formulovány nejen v chartě EU, ale v řadě jiných významných dokumentů, že však jejich připomínání se někdy jeví ve většinové společnosti jako nevhodné a neúnosné. Proto vítáme např. iniciativu Lucemburského svazu seniorů, které oproti většinovému pojetí lehkomyšlného názoru na otázky ukončení života eutanázií poukazují na přednost paliativní medicíny, která je důstojnou formou přístupu ke skutečnosti, že stáří člověka je cesta k jeho odchodu ze života. Není pochyb o tom, že je to přirozená cesta, a tím méně má být dovoleno, aby z jakýchkoliv důvodů byla násilně urychlována nebo dokonce ukončena. SKS také velmi chce podporovat hnutí pro život, které ve světě setrvává na nedotknutelnosti lidského života od jeho početí. Nepovažujeme proto ani za vhodné, ani důstojné, aby senioři z taktu vůči většinové společnosti, která na tyto otázky nemá zdaleka vždycky pozitivní řešení, zamlčovali a upouštěli od svého přesvědčení, a ve svých programech se jen velmi všeobecně zabývali ve svých seniorských aktivitách. Právě z pozice zkušených je třeba, aby senioři uměli dobrým a laskavým přístupem vyjadřovat plné pochopení pro obtíže mladých generací a v tomto ohledu aby jim byli senioři svými činy a svou podporou po boku.

Sdružení křesťanských seniorů přijímá výzvu pracovní skupiny „Iniciativní křesťané pro Evropu, která vyzývá všechny občany, zejména občany, aby se zúčastnili voleb do Evropského parlamentu. Je na místě připomenout citát z jejich svolání „Evangelium i tradice na něm založené nás vyzývají, abychom rozpoznávali znamení času a změnili svůj život ku prospěchu lidštější společnosti, která respektuje blaho všech. Pouze jednotná Evropa může dát odpověď na aktuální výzvy tím, že rozvine své základní hodnoty solidarity, spravedlnosti a míru. Uvědomme si svoji osobní odpovědnost vůči Evropě.“ Přes nedostatky Lisabonské smlouvy je to nicméně cesta, jak zvládat důsledky globalizace, zejména nyní po selhání finančních trhů. Ekonomika má sloužit člověku, a proto je třeba modernizovat evropský model sociálního tržního hospodářství a usměrnit ekonomický růst i konzumní životní styl tak, aby nedocházelo k bezohlednému kořistění přírodních zdrojů.

Další výzvou je demografická změna stárnutí a úbytek populace a také mezigenerační napětí. Vzhledem k tomu, že některé evropské instituce zpochybňují integritu rodiny i odlišnost a současně nezastupitelnost role otce a matky, je nutno podpořit právě rodinu a věnovat více pozornosti mladé generaci. Výzva proto připomíná, že je třeba při volbě kandidátů do Evropského parlamentu, dávat přednost těm, kteří se nebudou dovolávat populistických hesel bezbřehé svobody, ale budou prosazovat politiku založenou na lidské důstojnosti.

Je na místě si také povšimnout sociálního vědeckého výzkumu. Právem shledává ve svých výzkumech důvodný závěr výzkumná zpráva z Velké Británie, která činí spoluodpovědným stát za ústup od uzavírání sňatků, přidávání přednosti volnému svazku osob. Tím se vytváří velmi nestabilní prostředí pro jistoty a stabilitu výchovy dětí. Je třeba si uvědomit, že manželství je nejlepší společenskou institucí pro stabili-

tu vztahů mezi partnery a výchovu a tedy také pro kulturu, společnost a národ.

Sdružení křesťanských seniorů České republiky, je členem celoevropské seniorské organizace ESU, která svou více než půl milionovou členskou základnou seniorů z více než 28 zemí Evropy, tvoří součást Evropské lidové strany. Tato pozice seniorů v rámci Evropské unie je tedy velmi významná a není proto divu, že např. zemská zasedání sdružení seniorů v Německu, nebo v Rakousku jsou politické veřejnosti vnímána vedoucími politiky s velkou pozorností. Například kongres Evropské unie seniorů v Německu, v Bonnu Bad Godesberg v roce 2002 se konal za účasti kancléře Helmuta Kohla a nastupující kancléřky Angely Merkel. Stejný zájem je proječován i ze strany europoslanců, který považují za svou prestiž, jsou-li pozváni, jako hosté na jednání kongresu. Tyto skutečnosti je však třeba vidět v souvislosti s možností, aby dokumenty přijaté kongresem ESU byly také s potřebným respektem přijímány a projednávány vládními a politickými grémii v jednotlivých zemích, kde členské seniorské organizace ESU mají svoji širokou občanskou základnou významné postavení.

Sdružení křesťanských seniorů ČR považuje proto za své poslání, aby seniorské aktivity byly uskutečňovány ve prospěch všech generací společnosti, neboť se opírají o živé a osvědčené hodnoty, získané po generace v průběhu života společnosti. K bližšímu poznání aktivit Evropské unie seniorů, se připojuje jeden z dokumentů, přijatý na kongresu v ESU v říjnu 2007, v Pulheimu u Kolína nad Rýnem, nazvaný Pulheimská deklarace s motem: „staří a mladí společně – záruka pro budoucnost sjednocené Evropy.“ Další součástí jsou příspěvky členů Sdružení křesťanských seniorů, ve kterých vyjadřují své postoje k některým zásadním otázkám politického a sociálního života společnosti.

Praha, duben 2009

Kontaktní adresa:

Sdružení křesťanských seniorů
Karlovo nám.5, 128 01 Praha 2, CZ
Tel.: 272 737 435 Fax: 267 101 301
e-mail: regula-praha@volny.cz
sks.cr@centrum.cz
jar.koutsky@seznam.cz

Mladí křesťanští demokraté

Jakub Kříž

KDU-ČSL je a v historii vždy byla stranou bohatou na množství spřátelených spolků a zájmových organizací. To svědčí o jejím pevném zakotvení v občanské společnosti. V době první československé republiky ČSL nevytvořila žádnou oficiální organizaci mladých příznivců, ale spolupracovala s řadou svébytných studentských a mládežnických organizací, mezi kterými nalézáme např. moravskou Omladinu, Svatováclavskou ligu, mládež Orla, Klub lidových akademiků či studentskou organizaci Moravan.³ Politicky nejvýraznější postavení si však vybudovala Mladá generace ČSL, která vznikla v roce 1929. Pod vedením intelektuála a podnikatele Jana Jiřího Rückla se stala nepřehlédnutelným a sebevědomým mládežnickým partnerem ČSL, zasahujícím i do tak významné události jakou je prezidentská volba.⁴ J. J. Rückl zemřel na leukémii v roce 1938, v předvečer 2. světové války, která ukončila jednu z kapitol české státnosti.

Mladí se v blízkosti ČSL vyskytovali i po válce. Sjezd lidovecké mládeže v roce 1947 se stal manifestací síly nesocialistické demokratické mládeže a zúčastnilo se jej na 110 000 mladých lidí.⁵ Tento záblesk naděje byl záhy přikryt temnotou nastupující totality.

Mladí lidé o sobě nechali slyšet i v době komunistické totality, když se v dubnu 1969 pokusili vytvořit neformální strukturu – jakousi platformu v rámci ČSL. Samotná ČSL se k iniciativě stavěla zdrženlivě, vždyť její oficiální mládežnickou organizací v rámci Národní fronty byl Československý svaz mládeže.

I po roce 1989 začala spolupráce ČSL a pozdější KDU-ČSL s mladými nejdříve na neformální bázi. Přípravy na založení plnohodnotné mládežnické organizace začaly krystalizovat v roce 1997 a nakonec vyústily v ustavující sjezd Junior klubu křesťanských demokratů, který proběhl 16. května 1998 v paláci Charitas v Praze. Prvním předsedou byl zvolen Jiří Šopek. Ustavující sjezd navštívil i předseda KDU-ČSL Josef Lux a delegátům nabídl uzavření smlouvy o spolupráci. Ta byla nakonec podepsána 5. září 1998. Na konci roku 1998 měl Juniorklub téměř 400 členů.

Junior klub vznikl původně jako sdružení v rámci strany podle § 9 odst. 9 stanov KDU-ČSL. Již rok po svém založení se však od strany organizačně odpoutává a přijímá právní formu občanského sdružení. Důvody pro tento krok jsou zejména praktické: například snažší přístup k dotacím a grantům. Celostátní rozhodčí sbor KDU-

3 Blíže viz FIALA Petr a kol. *Český politický katolicismus*. Centrum pro studium demokracie a kultury. Brno 2008.

4 Blíže k osobě J. J. Rückla viz PEHR Michal a kol. *Cestami křesťanské politiky. Biografický slovník k dějinám křesťanských stran v českých zemích*. Akropolis. Praha 2007.

5 Viz VÁŠKO Václav. *Neumlčená I. Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Zvon. Praha 1990.

ČSL podal závazný výklad stanov, podle kterého skutečnost, že Junior klub působí pod právní formou občanského sdružení nebrání tomu, aby byl nadále považován za organizaci podle § 9 odst. 9 stanov KDU-ČSL. Tento výklad nebyl dodnes změněn.

K další viditelné změně dochází v roce 2004. Celostátní sjezd změnil název organizace na Mladé křesťanské demokraty.

V průběhu více než deseti let historie MKD se vztahy s KDU-ČSL dynamicky proměňovaly. To se projevilo i v potřebě sjednat novou smlouvu o spolupráci obou subjektů. Původní smlouva z roku 1998 například zaručovala 5 členům předsednictva MKD pozici delegátů na sjezdu KDU-ČSL. V důsledku změny stanov KDU-ČSL přestalo být toto ustanovení smlouvy aplikováno. Nová smlouva o spolupráci se vyjednávala více než rok a byla podepsána předsedy Jiřím Čunkem a Jakubem Křížem na celostátní konferenci 14. prosince 2007.

V současné době mají Mladí křesťanští demokraté přes 700 členů ze všech krajů České republiky. MKD pořádají přednášky, besedy, semináře či parlamentní simulace; umí se ale také bavit, a proto jejich akce doprovázejí neformální setkání, výlety, koncerty či sportovní utkání. MKD působí i na mezinárodním poli, zejména v rámci Mladé evropské lidové strany – YEPP.

Cílem Mladých křesťanských demokratů je vytvářet platformu, ze které vycházejí mladé, intelektuálně zdatné a názorově vyspělé osobnosti, nikoliv být servilním přívěskem KDU-ČSL. Politická strana potřebuje mít své svědomí – a tím by měli být její mladí.

Jakub Kříž
předseda MKD

Seznam sjezdů MKD a zvolených předsedů

<i>Rok</i>	<i>Místo sjezdu</i>	<i>Zvolený předseda</i>
1998	Praha	Jiří Šopek
1999	Praha	Jana Adamcová
2000	Praha	Jana Adamcová
2001	Praha	Jana Adamcová
2002	Hradec Králové	David Čermák
2003	Kroměříž	David Čermák
2004	Liberec	David Čermák
2005	Brno	David Čermák
2006	Žďár nad Sázavou	Jakub Kříž
2007	Ostrava	Jakub Kříž
2008	Hradec Králové	Jakub Kříž

Kontaktní adresa:

Mladí křesťanští demokraté,
Karlovo nám.5, 120 00 Praha 2; tel.: 603 295 789;
email: info@mladikd.cz; www.mladikd.cz

Sdružení žen KDU-ČSL

Marie Jílková

Standardní politické strany se pokoušejí oslovovat voliče nejen kvalitou svého programu, ale snaží se být atraktivní pro voliče i jistou vnitřní růzností, snaží se nabídnout každému jeho přirozený prostor k angažovanosti. I to je jedním z důvodů, proč uvnitř stran vznikají frakce mladých a ženské frakce. Jejich existence nevede k fragmentaci, ale naopak poskytuje členům strany a jejím voličům prostor pro formulaci specifických zájmů.

První vlašťovky (1989 – 2003)

KDU-ČSL neměla dlouhou dobu vlastní ženskou platformu. Dilem je to její konzervativní programatikou, dilem nutným vývojem, kterým každá strana v mladé demokracii musí zákonitě projít.

Snahy založit vnitrostranickou organizaci, která by sdružovala ženy, byly patrné již v devadesátých letech, kdy z iniciativy poslankyně ČSL Ivany Janů vznikla organizace Kluby křesťanských žen (KKŽ). Jednalo se o jakousi pseudo-frakci ČSL, jejími členkami byly převážně členky strany a předsedkyní byla Ivana Janů. K užšímu propojení se stranou ale nedošlo, protože sdružení zvolilo formu vlastní právní subjektivity, nezávislé na stranické politice a rozhodnutích. Sdružení se orientovalo převážně na charitativní a vzdělávací činnost, odhlédlo od politických snah.

Další období působení KKŽ ovlivnil odchod předsedkyně Ivany Janů na Ústavní soud, aktivity sdružení nebyly nijak významné a postupně se vytrácely.

Nositelkou „ženského“ tématu po Ivaně Janů, i když nijak důrazně, byla Eva Nováková, v období 1992-1996 poslankyně KDU-ČSL. Nevyvíjela příliš silný tlak na aktivizaci žen v KDU-ČSL, zúčastňovala se mezinárodních setkání křesťansko-demokratických političek a informovala o nich ve vnitrostranickém tisku.

Od roku 1995 poslankyně E. Nováková pravidelně pořádala setkání žen, komunálních političek lidové strany, nejčastěji formou tematických vzdělávacích seminářů, o kterých Hlas pravidelně každoročně informoval.

Tou dobou se objevují i první znepokojivé hlasy, které reagují na nízký počet žen ve vnitřních orgánech strany, tentokrát v souvislosti se sjezdem KDU-ČSL.

Větší důraz na téma ženy v KDU-ČSL přinesla kandidatura a posléze zvolení Michaely Šojdrové poslankyně PSP v roce 1996. Podstatně navázala na profeminní aktivity Evy Novákové, své matky, dalo by se říci, že téma „zdědila“.

Ve vyjádřeních pro Hlas vyslovuje nutnost větší aktivizace žen v KDU-ČSL. K hlasům žen uvnitř KDU-ČSL se začaly postupem času přidávat i hlasy mužů, které volaly po vyšším zastoupení žen v politice (Tomáš Lajkep, Jiří Carbol).

Domanínská výzva (2004 – 2008)

Postupné zvyšování frekvence tématu v celostraničce diskuzi vyvrcholilo v březnu 2004 tzv. Domanínskou výzvou. Jí se členky KDU-ČSL rozhodly založit podle platných stanov KDU-ČSL podle §9 odst. 9 zájmové sdružení s pracovním názvem Sdružení žen KDU-ČSL. Hlavními iniciátorkami založení SŽ KDU-ČSL byly především Michaela Šojdrová a Karla Řezáčová, obě ze Zlínského kraje.

Hlavními cíli sdružení jsou

- přispívat k porozumění a šíření dobré vůle mezi lidmi a tím spoluplytvářet politiku jako službu,
- podporovat rodinu v jejich přirozených funkcích a hodnotách,
- hájit život ve všech jeho podobách

Sdružení bylo ustaveno na základě iniciativy žen, které jsou spjaty s politikou KDU-ČSL. Je sdružením pro členky KDU-ČSL, ale i pro další ženy, které s politikou strany souhlasí, sympatizují, chtějí se na ní podílet a podporovat ji.

Posláním a hlavními cíli sdružení jsou:

- Vyjadřovat se k aktuálním politickým a celospolečenským problémům a podávat návrhy a náměty podporující úsilí o jejich řešení.
- Reagovat na problémy, které se dotýkají ženy a rodiny a které jsou ovlivněny situací rodin. Formulovat, provádět a sledovat politiku s ohledem na ženu a rodinu.
- Spolupracovat s představiteli a orgány KDU-ČSL na všech úrovních.
- Prosazovat oprávněné nároky na zastoupení žen v orgánech KDU-ČSL a v zastupitelských sborech (minimální 30 procentní zastoupení žen).
- Spolupracovat s ostatními i zahraničními, především ženskými, rodinnými a dalšími organizacemi v zájmu naplnění cílů sdružení.

Sdružení žen KDU-ČSL stačilo do konce roku 2004 přijmout Stanovy Sdružení, definovat své programové priority a zvolit orgány. Předsedkyní Sdružení žen KDU-ČSL se stala Michaela Šojdrová. Podle jejích slov vzniklo Sdružení na základě iniciativy členek KDU-ČSL na nejnižších úrovních, především Zlínského kraje, kde celá myšlenka započala. „Dlouhou dobu jsem si myslela, že není nutné nijak aktivně zasahovat, aby se ženy dostaly do vyšších funkcí a mohly tak ovlivňovat politiku strany. Myslela jsem, že strana nechá ženy přirozeně ‘prorůst’ do funkcí, ale nestalo se tak. Muži říkali, tak ať ženy kandidují, vždyť jim přeci nikdo nebrání. Ale takhle to prostě nefunguje. A proto je nutné začít ženy povzbuzovat, aby to zkusily.“

Sdružení je podle Stanov organizováno na krajském principu a předsednictvo se snaží motivovat další členky KDU-ČSL k zakládání sdružení i v krajích, kde dosud nefungují. Celé sdružení je na všech úrovních organizováno analogicky ke struktuře strany.

Na sněmu v září 2004 bylo zvoleno vedení na čtyřleté období v tomto složení: předsedkyní se stala Michaela Šojdrová, místopředsedkyněmi pak Jaromíra Vítková (Boskovice) a Daniela Rázková (Praha). Funkci tajemnice vykonávala Karla Řezáčová.

Nové vedení s novým elánem (2009-)

Sněm v lednu 2009 zvolil zcela nové vedení, předsedkyní se stala Marie Jílková, místopředsedkyněmi pak Květoslava Pohlhammer Lauterbachová (Dolní Dvořiště) a Bohuslava Boučková (Praha). Došlo k obměně celého dosavadního předsednictva a to si vytyčilo ambiciózní cíle. Jedním z nich je i prosazení vyváženějšího zastoupení žen na kandidátních listinách do obecních a krajských zastupitelstev, poslanecké sněmovny a Evropského parlamentu. Sdružení žen požaduje, aby v každé trojici kandidátů byl alespoň jeden zástupce opačného pohlaví, a to minimálně do 15. místa. V praxi to znamená požadavek 30 % zastoupení žen. Sdružení chce v novém období rovněž věnovat větší péči vzdělávání žen a obhajobě konkrétních témat, které se týkají především žen (služby pro rodiny, problematika výživného, nesezdaných párů apod).

Ustavením Sdružení žen byla završena dlouhodobá snaha žen a také některých mužů vybudovat uvnitř KDU-ČSL první řádnou a standardní ženskou frakci, která se zavázala k prosazování oprávněných nároků žen, a to nejen v otázce rovného zastoupení v rozhodovacích procesech.

Kontaktní adresa:

Sdružení žen KDU-ČSL,
Karlovo nám. 5, 120 00 Praha 2;
tajemnice: Jitka Kateřina Trčková,
tel.: 602 893 141, email: sdruzenizen@kdu.cz

Křesťanská odborová koalice

Alois Anton

Křesťanská odborová koalice (dále jen KOK) má za sebou přes 18 let své činnosti.

Pro nezasvěcené krátkou informací o vzniku KOK. Vznikla v r. 1990 z tlaku a potřeby křesťanský smýšlejících občanů a hlavně zaměstnanců mít své vlastní křesťanské odbory. Tedy odbory, které byly v roce 1939 zakázány nacisty a po válce komunistickým režimem nepovoleny. Další důvody byla absence křesťanskosociálních myšlenek v českém odborovém hnutí, návrat k historii, činnosti a významu z 1. republiky, kdy KOK byla třetí největší odborovou centrálou. Důležitým momentem bylo i hledání nových, nezkompromitovaných odborů, hlavně po zkušenostech z nutnosti povinného organizování v ROH. A samozřejmě také hledání něčeho nového, na co zaměstnanci a občané nemohli v komunistickém režimu ani pomyslet.

Všichni, kteří stáli u zrodu křesťanských odborů, se domnívali, že k početné členské základně pomohou následující faktory. Za prvé ty výše uvedené. Těmi dalšími měly být polistopadová euforie, radost z možnosti konečně začít něco měnit a také opravdová potřeba zaměstnanců se svobodně odborově organizovat. Tím zároveň začít v nově vytvářené a svobodné společnosti hovořit do svých občanských a hlavně zaměstnaneckých práv. Souběžně probíhající privatizaci k tomu měli obrovskou šanci.

Souběžně se začaly transformovat bývalé komunistické odbory (ROH). Řada bývalých funkcionářů a pracovníků ROH rychle pochopila, že musí ve velmi rychlé době odbory přizpůsobit nové době. Hlavně šlo o delimitaci mnohamiliardového majetku po ROH, což se podařilo. KOK bohužel ještě neexistovala a tak na majetku nedostala žádný podíl. Postupně, díky charismatickým vůdcům typu Petrus a Falbr, se jim podařilo z Českomoravské konfederace odborových svazů (ČMKOS) vybudovat monopolní odborovou centrálu na bázi „odborové plurality“. Ve skutečnosti jí šlo pouze o ziskové a zpolitizované cíle. Privatizační proces začal sebou nést problémy, se kterými žádná z odborových centrál nepočítala. Již samotná možnost zaměstnanců se svobodně po tolika letech rozhodnout zda být v odborech či ne ukázala zprofanovanost odborů. Druhým vážným momentem byla stále závažnější a živější skutečnost, že noví majitelé a podnikatelé včetně zahraničních investorů předvedla kompletní systém porušování zákonů a znemožňovala zakládání odborů u svých firem. Odborová organizovanost tím pádem z bývalých 100% klesla na dnešních cca 20%.

Tímto vývojem prošla i KOK. Problémem pro některé zájemce, nové členy i organizace bylo slovo „křesťanský“ v názvu organizace. Obava se spojovala s vazbou KOK na církev nebo na KDU ČSL a to řadu lidí odrazovalo a nutno říci, že odrazuje do dneška. Dle stanov sdružuje KOK kromě jiného občany bez rozdílu

politické příslušnosti a v naší odborové práci důsledně dodržujeme nadpolitičnost organizace. Všechny uvedené aspekty dali popud k reorganizaci struktury a úpravě programů a stanov na 1. sjezdu v roce 1993. Využitím možnosti spolupráce s KOK na koaliční bázi a možností použití vlastního názvu organizace s podmínkou respektování stanov a programů KOK byla překonána počáteční nejistota a začali se vytvářet nové podnikové organizace. Problémem těchto organizací bylo prosazovat se na podnicích vůči většinovým organizacím svazů ČMKOS, což znamenalo nestálý střet s vedením zaměstnavatelských organizací. Po obhájení zákona o odborové pluralitě v parlamentu se tato situace zklidnila. Všechny uvedené aspekty a jejich správnost potvrdil 2. sjezd KOK v roce 1996.

V době své největší činnosti měla KOK přes 15.000 členů, organizovaných v základních organizacích a profesních sekcích., včetně individuálních členů a důchodců. Aktivní jsou dvě rezortní sekce a to dopravní a školská. Do nedávné doby i sekce státní správy.. Ústřední sekretariát KOK je v Praze, pro Moravu a Slezsko v Břeclavi.

Činnost KOK je soustředěná v základních organizacích v podnicích a školách. Jedná se nejen o kolektivní vyjednávání a kvalitní kolektivní smlouvy, ale hlavně dohled nad jejich plněním. V naší organizaci pracuje svazový inspektor BOZP. Pro členy a funkcionáře KOK jsou pořádány odborné semináře, většinou na základě jejich žádostí o konkrétní téma.

V současné době příliv členské základny stagnuje. Tato situace odráží situaci v celých českých odborech. Apatie, nezájem, nedůvěra a strach o ztrátu zaměstnání jsou hlavní body stagnace. Současnost prezentuje cca 2.500 členů.

KOK je členem WCL (Světové konfederace práce), WCT (Světové konfederace učitelů), FIOST (Světové organizace dopravy), INFEDOP (Evropské organizace veřejných služeb a dopravy) a pozorovatelem EZA (Evropského centra pro otázky zaměstnanců). Tato spolupráce umožňuje přímé vazby k Evropské unii a komisi. Spolupracuje i s národními křesťanskými odbory – Křesťanské odbory Belgie, Křesťanská frakce rakouských odborů, Křesťanské odbory Německa, Holandska, Lucemburska, Kanady a hlavně s křesťanskými odbory Slovenska.

Alois Anton, prezident KOK

Kontaktní adresa:

Křesťanská odborová koalice,
Karlovo nám.5, 120 00 Praha 2;
tel.: 602 339 182; email: kokanton@seznam.cz

Institut politických a ekonomických studií - IPES

Marie Jílková

Vznik a cíle

Institut byl založen v Brně v roce 2005 skupinou mladých intelektuálů, zakotvených myšlenkově v tradicích křesťanské demokracie. Vznikl proto, aby se zaplnil mezeru ve formulování a obhajobě moderních křesťansko-demokratických idejí v České republice. Ty se permanentně potýkají s mnoha výzvami a současně zpochybňování svého poslání a hodnot.

Iniciativa vyplynula samovolně na základě dlouhodobě pocítovaného a vyjadřovaného nedostatku kvalitního intelektuálního zázemí pro křesťansko-demokratickou politiku. Křesťansko-demokratická politika by v pojetí IPES měla směřovat k větší otevřenosti, větší sekularizaci, nicméně vždy s důrazem na křesťanské hodnoty, které jsou výrazným specifickým definičním znakem všech křesťansko-demokratických stran a jsou i jejich hlavní odlišností.

IPES funguje jako think-tank, propojuje poznatky akademické sféry s politickou praxí a jeho hlavním úkolem je umožnit, aby se teorie stala prakticky využitelná v politickém rozhodování. Klade důraz na interdisciplinární přístup – stejné téma zpracovávají a spolupracují na něm sociologové, politologové, ekonomové, právníci a další odborníci z řad sociálních vědců. Jedná se o vyváženou skupinu expertů, kteří vystudovali nejlepší vysoké školy v ČR i v zahraničí - Masarykovu univerzitu v Brně, Univerzitu Karlovu v Praze, VŠE a univerzity v Loevenu a v Římě. Disponují teoretickými znalostmi i praktickými zkušenostmi ve svých oborech a jsou přispěvateli odborných periodik.

IPES podporuje pluralitu a volnou soutěž názorů, z toho důvodu se snaží vytvořit alternativu vůči silně konzervativním a radikalizujícím tendencím, které jsou v současné době uvnitř křesťanské demokracie patrné.

Předsedkyní a zároveň jedním ze zakládajících členů IPES je Mgr. Marie Jílková, absolventka politologie v Brně. Dalšími výraznými osobnostmi, kteří se na chodu IPES zásadním způsobem podílejí jsou Mgr. Tomáš Zdechovský, Mgr. David Macek, Mgr. Petr Jäger, Mgr. Jiří Foral a další.

Aktivita

V průběhu let IPES realizoval řadu činností, především v oblasti vzdělávací a publikační.

- **Pořádání a spolupráce na řadě konferencí a seminářů** (Democracy in Europe, 6-10.4.2006 v Brně, Terorismus a organizovaný zločin, 4.5.2006 v Praze za účasti ministra zahraničí, European values, 18. a 19.5. 2006 v Brně, Budoucnost křesťanské demokracie, Havlíčkův Brod 2008, 2009)
- **Publikační činnost ve veřejných médiích** (články našich analytiků v nejčtenějších českých denících)
- **Vlastní publikační aktivity** - IPES Zpravodaj, tématická čísla – církevní instituce, občanský zákoník, Lisabonská smlouva, politický marketing, politická komunikace a další.

- **Expertní činnost** (připomínkování programu KDU-ČSL před volbami 6/2006, příprava sjezdových materiálů v roce 2008, odborná stanoviska k legislativní činnosti)
- **Sociálně-vědní výzkum** (sociologické průzkumy, především regionálního charakteru – senátní okruhy, krajské obvody)

Financování

IPES je subjektem nezávislým na politických stranách a získává zdroje prostřednictvím darů, z výnosů vlastní činnosti a v rámci grantových projektů.

IPES funguje na čistě neziskovém principu, v souladu se zákonem č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů. Znamená to, že získané prostředky jsou reinvestovány do dalších aktivit a projektů ve prospěch definovaných cílů a neslouží k vytváření zisků určených členům.

Kontaktní adresa:

IPES,

Lezník 93, 572 01 Polička;

tel.: 605 971 376; email: info@ipes.eu ; www.ipes.eu

Evropská akademie pro demokracii – EAD

Jaroslav Hulák

Vznik a cíle:

EAD byla založena 30. 7. 1991. EAD je občanské sdružení se zaměřením na vzdělávací, publicistickou, kulturní a výchovnou činnost, které se svými aktivitami hlásí k pluralitě a volné soutěži názorů a podpoře demokracie v České republice. Padesátka členů EAD podporuje činnost svým členstvím

Cílem a náplní práce EAD je systematická pomoc lidem, kteří se aktivně angažují ve veřejném dění, mají zájem na úspěšném rozvoji naší společnosti a uvědomují si svou spoluzodpovědnost za vývoj České republiky. Evropská akademie pro demokracii podporuje jejich profesionální růst a snaží se pomáhat jim v překonávání problémů, které s sebou veřejná angažovanost přináší.

EAD považuje vzájemné poznání kultur a kulturních tradic za základní předpoklad pro porozumění mezi národy. Pro toto poznávání vytváří na své půdě dostatečný prostor a realizuje projekty, které k tomuto poznávání směřují. EAD prosazuje projekty kulturní výměny a spolupráce a podílí se dialogu mezi národy na všech úrovních.

Více než dříve si dnes uvědomujeme svou zodpovědnost za vývoj ve světě. EAD hodlá ve své další činnosti hledat cesty k podpoře transformujících se zemí, zemí s trvajícím diktátorem a chudých zemí třetího světa. Jsme si vědomi toho, že účinná podpora, které se nám dostávalo zvláště v devadesátých letech minulého století v průběhu transformace země k demokracii ze zahraničí, je nyní potřeba v mnohých jiných zemích světa. Cítíme svou zodpovědnost vůči těmto zemím a přijatou podporu rozumíme jako půjčku, kterou v budoucnu máme povinnost splatit dále.

Aktivity EAD:

V průběhu let EAD realizovala řadu činností, především v oblasti vzdělávací, osvětové a publikační. Stručný přehled je k dispozici na webových stránkách akademie. Při přípravě a realizaci aktivit EAD spolupracuje s organizacemi názorově blízkými. Orel, Mladí křesťanští demokraté, Institut politických a ekonomických studií, Sdružení křesťanských seniorů Moravsko slezská křesťanská akademie a v počátcích i s Křesťanskou odborovou koalicí.

Protože pocit zodpovědnosti je jedním ze základních křesťanských principů, bez kterých nemůže fungující společenský systém existovat, směřujeme naše aktivity i do oblastí veřejné osvěty. Diskusní večery s osobnostmi vědeckého, společenské-

ho, církevního a politického života jsou hojně navštěvovány.

V publikační činnosti jsme v počátku existence vydávali ve spolupráci se zahraničními partnery (Politische akademie, Konrad Adenauer Stiftung a Hanns Seidel Stiftung) praktické pokyny a zkušenosti z komunální politiky a historie křesťanské demokracie. Od roku 2004 vycházejí Obzory, časopis pro křesťanskou kulturu a konzervativní politiku. V roce 2007 jsme se podíleli na vydání biografického slovníku k dějinám křesťanských stran v českých zemích Cestami křesťanské politiky.

Kontaktní adresa:

Evropská akademie pro demokracii

Masarykovo nám. 17

586 01 Jihlava

tel.: 602 646 755; email: akademie@ead.cz; web: www.ead.cz

Informační zdroje ke křesťanské politice a činnosti spřátelených organizací na internetu

Křesťanské politické strany

KDU-ČSL <http://www.kdu.cz>

Křesťanskodemokratické hnutí (Slovensko) <http://www.kdh.sk>

CDU (Německo) <http://www.cdu.de>

CSU (Německo) <http://www.csu.de>

ÖVP (Rakousko) <http://www.oevp.at>

Evropská lidová strana <http://www.epp.eu>

Spřátelené organizace

OREL <http://www.orel.cz>

Sdružení žen KDU-ČSL <http://www.kdu.cz>

MKD <http://www.mladikd.cz>

IPES <http://www.ipes.eu>

EAD <http://www.ead.cz>

Nové knihy

Petr Fiala, Jiří Floral, Karel Konečný, Pavel Marek, Michal Pehr a Miloš Trapl: Český politický katolicismus 1848–2005. Brno 2008

Kniha soustřeďuje příspěvky k dějinám českého politického katolicismu v období od roku 1848 do současnosti. Autoři, sledují problematiku vzniku prvních katolických politických stran, které se postupně měnily z honoračních seskupení v moderní masovou Československou stranu lidovou, která v letech první Československé republiky pod Šrámkovým vedením reprezentovala sjednocený politický katolicismus a převedla ho z krizového poválečného období mezi rozhodné obhájce republiky a demokratického systému. V knize je věnována velká pozornost historii českého politického katolicismu v letech po 2. světové válce, v období zápasu o nalezení optimálního modelu uspořádání společnosti v letech 1945–1948 a po komunistickém puči v roce 1948, který politický katolicismus degradoval a ČSL odsoudil do role satelitu komunistické strany. Závěr knihy pak evokuje období po roce 1989, kdy politický katolicismus prochází zásadní transformací a hledá nové místo v politickém systému a české společnosti na přelomu 20. a 21. století. Práce svým souhrnným a přehledovým charakterem reprezentuje vítanou a potřebnou příručku, po níž sáhne odborník i zájemce o české politické dějiny.

Bližší informace na www.cdk.cz

Jan Lukavec: Fanatik, prorok či klaun? G. K. Chesterton a jeho interpreti

Který spisovatel se může pochlubit tím, že dnes mnozí katolíci usilují o jeho blahořečení, a zároveň byl již před lety B. Václavkem pasován na jednu z lásek avantgardní generace? Který autor byl označen za sloup západní civilizace a současně za bratra klaunů a akrobatů? Všechny tyto charakteristiky se pojí se jménem anglického spisovatele G. K. Chestertona. Kniha se snaží zmapovat široké spektrum interpretací jeho díla, sahajících od jemu připisovaných atributů revolučnosti až ke konzervatismu, od iracionalismu až k přepjatému racionalismu, od charakteristik Chestertona jako obránce univerzálnosti lidských práv až k Chestertonovi-šovinistovi, od Chestertona jako oblíbeného autora lefebvristů až k Chestertonovi-předchůdci postmoderny, od Chestertona-ideologa stále opakujícího tutéž tezi až k Chestertonovi-sémiotikovi, zaměřujícímu se zvláště na otázku mnohosti interpretací. Jádrem práce je Chestertonova bohatá česká meziválečná recepcce, v níž mezi

jeho obdivovatele patřili liberálové, komunisté i pravicoví zastánci korporativismu. Tato recepcie představuje dosud málo známou kapitolu duchovních dějin první republiky.

Bližší informace na www.cdk.cz

Eduard Jan Fusek: Doma a v exilu –

Paměti politika a podnikatele Eduarda Jana Fuska (1901–1996) přinášejí dramatický životní příběh rodáka z Valašských Klobouk, který dosáhl ve své vlasti značných podnikatelských úspěchů, ale po únoru 1948 byl donucen odejít do exilu a musel se ve světě tvrdě protloukat. Vyučil se obchodním příručím a postupně absolvoval obchodní praxi doma i v cizině. V r. 1924 založil na Slovensku podnik na výrobu a prodej elektrotechnických potřeb a rozhlasových přijímačů, který 1926 přenesl do Prahy, 1932 otevřel na Václavském náměstí velkou prodejnu. Roku 1938 byl zvolen do zastupitelstva hl. města Prahy za živnostenskou stranu. V době německé okupace se aktivně účastnil domácího odboje; spolupracoval s organizací Obrana národa a finančně zajišťoval odchody čs. letců do ciziny. Prostřednictvím svých kontaktů získal závažné informace o konfidentech pražského gestapa, jež po válce předal čs. bezpečnostním orgánům. Roku 1945 jako předseda Ústředního svazu obchodu získal mandát poslance, zároveň vstoupil do Čsl. strany lidové a 1946–48 byl za ni poslancem a místopředsedou živnostensko-obchodního výboru Ústavodárného národního shromáždění. Záhy po únorovém převratu 1948 odešel do exilu. Usadil se nejprve ve Velké Británii, poté v Irsku a 1951 v USA ve Washingtonu, kde prošel různými profesemi. Zároveň byl činný v Radě svobodného Československa a v dalších krajanských organizacích. Kniha vzpomínek vznikla na základě magnetofonového záznamu jeho vyprávění přibližně ze 70. let 20. století, pořízeného z iniciativy jeho dcery, herečky, Věry Peters-Fuskové, která napsala k otcovým pamětím úvodní kapitolu.

Bližší informace na www.kosmas.cz; www.akropolis.info

Redakce: Michal Pehr, Jaroslav Hulák (602 646 755)

Adresa redakce: EAD, redakce Obzory, Masarykovo nám. 17, 586 01 Jihlava
webové stránky: www.ead.cz
e-mail redakce: obzory@ead.cz

Vydává: Evropská akademie pro demokracii, Masarykovo nám. 17, 586 01 Jihlava
Náklad: 600 výtisků
Registrace MK: ev. č. MK ČR E 15146

Distribuce časopisu: krajské kanceláře KDU-ČSL (adresy na www.kdu.cz) mají k dispozici několik výtisků; ostatním zájemcům jsou OBZORY zasílány zdarma poštou.
Do adresáře odběratelů se můžete přihlásit písemně či e-mailem na výše uvedené adresy.

